

אדריכלות

חדשות

אנדרטה לזכר הילדים

משרד טל סניור אדריכלים נבחר על ידי עיריית חולון לתכנן אנדרטה לזכר מיליון וחצי הילדים היהודים שנספו בשואה. לקראת הקמת האנדרטה יזמו המארגנים מבצע ארצי לאסוף מיליון וחצי גולות משחק באלף כתי ספר, גולה אחת לזכר כל ילד שנספה. האנדרטה עצמה מתוכננת כמבוך עם רצפת עץ משופעת וקירות זכוכית גבוהים, שבהם ישולבו הגולות שנאספו.

תכנון לאוכלוסיה מוגבלת

בביה"ס לאדריכלות באוניברסיטת תל אביב התקיימה בשבוע שעבר סדרת שיעורים בעסקה בתכנון לאוכלוסיות עם צרכים מיוחדים, בהשתתפות סטודנטים מחמש המוסדות המוכרים לאדריכלות בארץ. הסדרה התקיימה בחסות ובמימון קרן של"ן של השל"ן שון המקומי, העוסקת במימון, הקמה ואיכוף של מבנים לאנשים עם פיגור שכלי. בתום יומיים של עבודה הציגו הסטודנטים עבודות שונות המבטאות תפישה ערכית ותכנונית לאנשים בעלי מוגבלויות.

סג'ימה לביאנלה בוונציה

האדריכלית היפאנית קוואו סג'ימה מונתה למנהלת והאוצרת הראשית של הביאנלה ה-12 לאדריכלות שתפתח בקיץ הבא בוונציה. זו הפעם הראשונה שאשה נבחרת לעמוד בראש האירוע הנחשב לתערוכת האדריכלות המובילת בעולם. עם בחירתה אמרה סג'ימה כי הביאנלה מחויבת לדיאלוג בין המשתתפים בה לבין המבקרים, בין היוצרים לבין הציבור.

סג'ימה היא מהאדריכליות הנשים הכולטות הבודדות בעולם ונמנית על צמרת האדריכלות הבינלאומית. עם עבודות המשרד נמנה בין היתר בניין המוזיאון החדש לאמנות עכשווית בניו יורק. היא ילידת 1956, בוגרת האוניברסיטה לנשים ביפאן, עבדה במשרדו של האדריכל טויו איטו וכעת שותפה במשרד האדריכלים Saana בטוקיו. סג'ימה היא האדריכלית הראשונה מאז הביאנלה לאדריכלות בשנת 2000 שעוסקת בפועל באדריכלות, אחרי עשור שבו כיהנו כמנהלים תיאורטיקנים ומבקרי אדריכלות.

אסתר זנדברג

פנים בית זאב רכטר, אז (מימין) והיום. למעלה: חזית הבית. תמצית יצירה של אדם

תצלומים: עמית גרון

התלבטות אחרת היתה כיצד להתייחס לפיר המעלית הכעור שהוקם בשנות ה-80 בקרמת הבית. בשל אילוצים טכניים הוחלט לבטוף להשאירו ובתוכו יבנה קיר טיפוס פרטי לטובת הבעלים, זוג העוסק במקצועות חופשיים שלהם שלושה ילדים. קדם מעיד כי במקרה הזה המודעות האדריכלית הגבוהה של בעלי הבית תרמה משמעותית לתוצאה הסופית. "הנייר טובל הכל. כשאנשים מגיעים אלי למשרד הם רוצים להגיע את הפנטסיה שלהם. הם אומרים 'בוא נעשה גרול' כי בונים רק פעם אחת. הבית הזה קודם כל מייצג תקופה אנושית". זה בית קטן וצנוע יחסית, בדרך כלל הבתים שלך רק מתחילים ב-500 מ"ר. אני חושב שבית בגודל של 300 מ"ר זה די הוותר. אולי לפעמים מתבלבלים לנו המיינוחים. זה כל מה שצריך".

דגישו את קורות הבטון המקוריות. המעטפת החיצונית נותרה אף היא ללא כל שינוי וכך גם המראה האיקוני של הבית במבט מלמטה מן הרחוב. לאורך כל הסיוור בבית עולה שוב ושוב שאלת השימור. אין ספק שקדם התייחס ברצינות ובכבוד רב לאדריכלות של רכי"ט, אולם את המבנה המקורי של הבית, זה עם הקומה היחידה והפרופורציות הצנועות, הוא לא ביקש להשיב. "אין ספק שלא מדור בר בשימור רגיל", הוא מודה. "בדרך כלל משמרים את החזית ואת החומרות, אבל אני רציתי לשמר את הרעיון של התוכנית ואת השפה העיצובית. זה בית עם המון איפוק, חללים אנושיים ותקרות נמוכות, איכויות שקשה מאוד היום לאדריכל להשיג. אמרתי לבעלים שבחיים לא היינו מגיעים לתוצאה הזאת אם היינו מתחילים עם מגרש ריק".

פרטיים בכפר שמריהו וסביון, אולם במקרה הזה ביקשו ממנו הבעלים החדשים לעסוק ראשית בשימור, אף שאין כל הכרה רשמית מחייבת באיכויותיו של הבית. "בלונרון, על בית מהסוג הזה כבר מזמן היה נתלה שלט כחול והיו הופכים אותו למוזיאון לזכרו של האדריכל", הוא אומר. ראשית טיפל קדם במצבו הרעוע של הבניין. קירות הסיליקט המקוריים הוחלפו בקירות בטון ואילו הלבנים עצמן נחתכו כל אחת לחמש חתיכות כדי לשמש כחיפוי. לאחר מכן קדם פער פתח גרול בחלל הכניסה לבית, על מנת להקים גרם מדרגות פנימי וליצור קשר במבט ובשימוש בין שני המפלסים. בחלל הכניסה החדש נתלתה על הקיר ספרייה ענקית, אף היא בקווים מודרניסטיים נקיים תואמים במפלס השני הוחבאו הדרי המגורים מאחורי מחיצה לבנה ארוכה, ברוחו של רכטר, כך שיי

נציג מתקופה אנושית

ביקור נדיר וכנראה אחרון בביתו של זאב רכטר

נועם דביר

מתחכם לספרייה או פינת עבודה, ולעולם לא נגעו בקורות עצמן. הוא ביקש לשמר כך את רעיון "התוכנית החופשית" של האדריכל הצרפתי לה קורבוזיה, להעניק תחושה של חלל גדול, ולאפשר לדיירים העתידיים גמישות מירבית בתכנון הבית. הרצפה היתה עבודה אמן של אבן פראית מלוטשת. מודרניזם יש ראלי במיטבו שהיה יכול בוודאי לככב במגזר זינים בינלאומיים של אותה התקופה.

ישן חדש

ארכיון משרד 'רכטר אדריכלים'

פיצו קדם: "זה בית עם המון איפוק, חללים אנושיים ותקרות נמוכות, איכויות שקשה מאד היום לאדריכל להשיג"

בשנתיים האחרונות לחייו עד למותו בחורף 1960. הוא תכנן אותו כשכבר היה אדריכל מנוסה ובעל טעם וסגנון מגובש. במידה רבה הוא מבטא את השקפתו של רכטר על פרטיות וציבוריות בתוך בית המגורים ומעניק הצצה נדירה לחייו האישיים. "זאת תמצית יצירה של אדם", כפי שמעידה הבת טוטי בסרט שמוקרן בתערוכה לזכרו של רכטר, שמוצגת בימים אלה בגלריה החללית בירקון 70 בתל אביב. במקור היה הבית בן קומה אחת ובעל תור

כנית סדורה של קורות בטון אורכיות חשודות כלפי פנים וחוצץ. סביבן התארגן הסידור של חללי הפנים. רכטר לא השתמש בקירות קבועים, אלא במחיצות קלות שנהפכו באופן

לא שימור רגיל

עם המצב הזה, של בית מופשט מרעיונותיו המקוריים ומנותק מכל חלקיו, התבקש להתמודד האדריכל פיצו קדם. קדם נודע בתור אדריכל צמרת של וילות ובתים